

ÎNCHEIERE

21 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Viorica Puica
Oxana Parfeni
Aliona Donos
Ion Malanciuc

examinând cererea Neonilei Casian privind ridicarea excepției de neconstituționalitate,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Neonila Casian împotriva Vioricai Știrbu și Întreprinderii cu Capital Străin „Pro Digital” Societate cu Răspundere Limitată, cu privire la apărarea onoarei și demnității, obligarea să dezmințe informațiile defăimătoare, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată

a c o n s t a t a t:

La 01 iulie 2019, Neonila Casian a depus cerere de chemare în judecată împotriva Vioricai Știrbu, prin care a solicitat să dezmințe printr-un reportaj la același post de televiziune și portaluri de știri de la care au fost difuzate informațiile defăimătoare făcute la adresa medicului Neonila Casian, repararea prejudiciului moral, în mărime de 100 000 lei, și compensarea cheltuielilor de judecată.

La data de 01 iulie 2019, Neonila Casian a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Pro Digital” SRL, Echipa.md, Pro-TV Chișinău, Sănătate Info, Unica.md, Unimedia și Bloknot-moldova, prin care a solicitat obligarea părților să dezmințe printr-un reportaj la același post de televiziune și portaluri de știri de la care au fost difuzate informațiile defăimătoare făcute la adresa medicului Neonila Casian, cu scuzele de rigoare.

Prin încheierea din 22 ianuarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-au conexas cauza civilă nr. 2-12269/19, intentată la cererea de chemare în judecată

depusă de către Neonila Casian împotriva Vioricăi Știrbu, cu privire la apărarea onoarei și demnității și cauza civilă nr. 2-12224/19, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Neonila Casian împotriva SRL „Unica.md, ÎCS „Pro Digital” SRL (Pro-TV), SRL „Cross Media” (echipa.md), LLC Rusia „Rus Media Group” (Bloknot-moldova.md), Cristina Jardan (director Unimedia.md), Silvia Rotaru reporter Sănătate-md, privind apărarea onoarei și demnității.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor reclamanta Neonila Casian a solicitat obligarea Vioricăi Știrbu și ÎCS „Pro Digital” SRL să dezmință informațiile defăimătoare, făcute la adresa medicului Neonila Casian, într-o conferință de presă sau printr-un reportaj, la același post de televiziune (prin intermediul căruia au fost difuzate informațiile enunțate); repararea de la Viorica Știrbu prejudiciul moral în mărime de 100 000 lei, compensarea cheltuielilor pentru taxa de stat în sumă de 3000 lei și suma de 14 200 lei pentru acordarea asistenței juridice.

Prin hotărârea din 26 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Neonila Casian împotriva Vioricăi Știrbu și Întreprinderii cu Capital Străin „Pro Digital” Societate cu Răspundere Limitată, cu privire la apărarea onoarei și demnității, obligarea pârâților să dezmință informațiile defăimătoare într-o conferință de presă sau într-un reportaj la același post de televiziune (prin intermediul căruia au fost difuzate informațiile enunțate), repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată ca fiind nefondată.

Neonila Casian, reprezentată de avocatul Iurie Mărginenau, în termen, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 26 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de către Neonila Casian, s-a casat hotărârea din 26 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, și s-a emis o nouă hotărâre. S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Neonila Casian. S-a obligat Viorica Știrbu și ÎCS „Pro Digital” SRL să dezmință informațiile defăimătoare făcute la adresa medicului Neonila Casian într-o conferință de presă sau printr-un reportaj, la același post de televiziune (prin intermediul căruia au fost difuzate informațiile enunțate). S-a încasat de la Viorica Știrbu în beneficiul Neonilei Casian prejudiciul moral în mărime de 30 000 lei, cuantumul taxei de stat achitat, în sumă de 900 lei, proporțional cerințelor admise, și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 8 000 lei.

La data de 26 octombrie 2022, Viorica Știrbu, reprezentată de avocatul Vitalie Russu a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 26 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La 20 iunie 2023, Neonila Casian a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 21 alin. (8) din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție nr. 65 din 30 martie 2023.

Examinând cererea Neonilei Casian cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că aceasta urmează a fi admisă, din considerentele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 12¹ din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

În conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că la 09 februarie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat hotărârea nr. 2 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr. 55b/2015), prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitate legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, este obligată să sesizeze Curtea Constituțională.

Astfel, conform pct.79-80 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul

instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

Curtea a mai menționat că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

Potrivit pct. 82-83 din aceeași hotărâre, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii condițiilor expuse supra.

Concomitent, Curtea a precizat că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, or judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la pct. 82. Excepția de neconstituționalitate care întrunește aceste condiții poate fi ridicată în fața oricărei instanțe.

Astfel, întru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, este necesară întrunirea cumulativă a condițiilor imperative obligatorii prevăzute la art. 12¹ din Codul de procedură civilă și pct. 82 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016.

Raportând la caz, prevederile enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite cererea Nionilei Casian, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (8) din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție nr. 65 din 30 martie 2023, potrivit căroră „În cazul în care buna funcționare a Curții Supreme de Justiție este grav afectată din cauza numărului de posturi vacante, Consiliul Superior al Magistraturii poate transfera, cu titlu temporar, prin derogare de la prevederile Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, din instanțele de nivel inferior judecători care corespund criteriilor legale de ocupare a funcției de judecător al Curții Supreme de Justiție. Transferul temporar va fi încetat la ocuparea a cel puțin 11 dintre posturile de judecător al Curții Supreme de Justiție, iar judecătorii temporar transferați revin în funcțiile deținute înaintea transferului. Pe perioada transferului, judecătorii transferați primesc salariul judecătorului Curții Supreme de Justiție, raportat la vechimea în muncă respectivă”.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reține că cauza civilă respectivă se află în procedura instanței de recurs, cererea de recurs, fiind declarată admisibilă conform legii.

Completul de judecată constată că obiectul excepției, prevederile art. art. 21 alin. (8) din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție nr. 65 din 30 martie 2023, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată la cererea unui participant al procesului, Neonila Casian, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei deoarece se referă la transferul judecătorilor la Curtea Supremă de Justiție, care fac parte din completul de judecată, ce urmează să examineze cererea de recurs, pe fond.

În context, verificând dacă nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate se constată că nu există.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, pe rolul Curții Constituționale se află sesizările nr. 123 din 26 aprilie 2023 și nr. 159g din 6 iunie 2023 privind controlul constituționalității prevederilor articolului 21 alin. (8) din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție nr. 65 din 30 martie 2023, și Curtea Constituțională nu s-a expus asupra acestor sesizări.

Prin deciziile nr. 49 din 28 aprilie 2023 și nr.58 din 08.06.2023 s-au respins cererile de suspendare a acțiunii articolului 21 alin. (8) teza I din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Drept consecință a ridicării excepției de neconstituționalitate, la cererea Neonilei Casian, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va dispune amânarea examinării cauzei, în ordine de recurs, reieșind din dispozițiile art. 12¹ alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Din considerentele enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a admite cererea Neonilei Casian, a ridica excepția de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, și dispune amânarea examinării cauzei, în ordine de recurs, până la pronunțarea de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova asupra excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 12¹, art. 269-270 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se admite cererea Neonilei Casian privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (8) din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție nr. 65 din 30 martie 2023.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea, în vederea examinării constituționalității prevederilor art. 21 alin. (8) din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție nr. 65 din 30 martie 2023 „În cazul în care buna funcționare a Curții Supreme de Justiție este grav afectată din cauza numărului de posturi vacante, Consiliul Superior al Magistraturii poate transfera, cu titlu temporar, prin derogare de la prevederile Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, din instanțele de nivel inferior judecători care corespund criteriilor legale de ocupare a funcției de judecător al Curții Supreme de Justiție. Transferul temporar va fi încetat la ocuparea a cel puțin 11 dintre posturile de judecător al Curții Supreme de Justiție, iar judecătorii temporar transferați revin în funcțiile deținute înaintea transferului. Pe perioada transferului, judecătorii transferați primesc salariul judecătorului Curții Supreme de Justiție, raportat la vechimea în muncă respectivă”.

Se amână examinarea recursului declarat de către Viorica Știrbu, reprezentată de avocatul Vitalie Russu, împotriva deciziei din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, până la pronunțarea de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Aliona Miron

Judecători

Viorica Puica

Oxana Parfeni

Aliona Donos

Ion Malanciuc